

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 45

Maribor, sreda 25. februarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje n praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, preiman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Sto milijonov za brezposelne

FRANCOSKA ZBORNICA JE NA PRE DLOG SOCIJALISTOV Z ENIM GLASOM VEČINA DOVOLILA 100 MILIJONOV ZA BREZPOSELNE.

PARIZ, 25. februarja. Na včerajšnji seji zbornice je doživela Lavalova vlada nepričakovan poraz, ki pa ne bo imel nobenih hudih posledic, ker kabinet ni stavil vprašanje zaupnice. Vlada je namreč predlagala, da naj se za podpiranje brezposelnih dovoli kredit v znesku 13 milijonov frankov.

Minister za socialno skrbstvo Landry je utemeljeval svoj predlog s tem, da bo 13 milijonov zadostovalo za podporo 100.000 brezposelnim. Sedaj uživa brezposelno podporo okrog 32.000 oseb. Socijalisti pa so zahtevali zvišanje postavke na 100, komunisti celo na 200 milijonov. Finančni odsek je stavil nato posredovalni predlog, po katerem naj bi se

zvišal kredit od 13 na 25 milijonov. Minister Landry se je izrekel proti temu ter je izjavil, da država ni zato tu, da bi podpirala delomržeže.

Te ministrove besede so sprejeli socijalisti in komunisti s tako viharnimi protesti, da je moral zbornični predsednik sejo prekiniti. Ko je bila seja zopet otvorjena, je voditelj socijalistov Blum silno ostro kritiziral socialno politiko vlade ter označil vsoto 13 milijonov za podpiranje brezposelnih kot milost, ki je žaljiva za vse francosko delavstvo. Končno je bil z 286 proti 285 glasovom sprejet predlog socijalistov, da naj se državna podpora za brezposelne zviša na 100 milijonov frankov.

Kralj Zogu ostane na Dunaju

DUNAJ, 25. februarja. Odkar je bil na albanskega kralja, ki se mudi tu radi zdravljenja, izvršen atentat, se je popolnoma umaknil iz javnega življenja. Dosedaj sploh še ni zapustil hotela, v katerem stanuje. Odločil se je, da ostane na Dunaju še tako dolgo, dokler ga ne bodo spoznali zdravniki za popolnoma zdravega. Obrambo aretiranih atentatorjev in sokrivcev sta prevzela znamenita dunajska odvetnika dr. Pressburger in dr. Frischauer.

Svetovni kongres muslimanov

SARAJEVO, 25. februarja. V tukajšnjih muslimanskih krogih se razglša, da bo od 19. do 28. aprila t. l. v Mekki vsemuslimanski kongres, ki bo izvolil kalifa in izdelal pravila za ujedinjenje vseh muslimanov sveta. Jugoslovenski muslimani bodo zastopani po štirih delegatih. Kandidati za mesto kalifa so: maroški sultan Feid Muhamed, egiptski sultan Fuad, arabski sultan Ibn Saud in poglavar indskih muslimanov Šefket Ali. Ni še jasno, kakšno stališče bo zavzel napram kongresu Kemal-paša in ali bo sploh dovolil udeležbo muslimanov iz Turčije.

Elementarne katastrofe v Italiji

RIM, 25. februarja. Iz številnih mest Italije prihajajo poročila o velikih elementarnih nesrečah. V Reggio di Calabria so ogromni plazovi zasuli celo vrsto hiš, pri čemer je 10 oseb izgubilo življenje. V mestu so morali izprazniti nad 200 hiš, ki so v nevarnosti, da se porušijo. Velik plaz se je vsul tudi pri

Rapallu na cesto in onemogočil vsak promet. V Siciliji in Kalabriji je napravil vihar, ki divja že od nedelje, velikansko škodo. Najbolj je prizadeta provinca Girgenti, vendar pa še manjkajo podrobnosti, ker je mesto brez vsakih zvez z zunanjim svetom.

Zgradba mosta Beograd-Zemun

BEOGRAD, 25. februarja. Te dni je posebna deputacija članov beogradske sekcije Udruženja inženirjev in arhitektov pregledala priprave za zgradbo zemunskega mostu. Most bo eden največjih v Jugoslaviji in bo 18 metrov širok. 12 metrov bo zavzel prostor za tramvaj in vozove, na vsaki strani pa bo po tri metre prostora za pešce. Most bo stal na petih mogočnih stebrih. Po programu mora biti most dograjen začetkom leta 1933.

Sežiganje nabožnih knjig v Rusiji

MOSKVA, 25. februarja. Na zahtevo protiverske lige je vlada prepovedala uvoz nabožnih knjig, posebno sv. pisma in molitvenikov. Take knjige se takoj zaplenijo in javno sežgo. Za prestopke proti tej odredbi so določene visoke kazni.

Nesreča tržaškega parnika v Crnem morju

SOFIJA, 25. februarja. V težkem viharju in gosti megli, ki leži nad Crnim morjem, je zadel včeraj pred vhomom v pristanišče Burgas tržaški parnik »Cam-pidoglio« na neko čer. Ker je bil parnik močno poškodovan, je pričel klicati na pomoč. Bolgarski parniki, ki so takoj od-

pluli na kraj nesreče, so rešili potnike in posadko, dočim parnika radi velikega viharja niso mogli spraviti v luko. Kapitan in prvi strojnik sta ostala na krovu parnika, ki je v nevarnosti, da se potopi.

Vojaški upor v republiki Peru

NEW-YORK, 25. februarja. Da pomiri uporne južne province republike, je izdal začasni predsednik general Cerro na narod proglas, v katerem sporoča, da pri bližajočih se predsedniških volitvah ne bo več kandidiral. Prebivalstvo bo imelo priliko, da skliče ustavotvorno skupščino, ki naj uredi ustavo in pooblastila predsednika republike. V Lima in Callan so izgubili uporniki v boju z vlado zvestimi četami nad 200 mož.

Izgradnja letalskih zvez v Rusiji

MOSKVA, 24. februarja. Zvezni odsek sovjetskega civilnega letalstva je izdelal petletni načrt za izgradnjo letalskih zvez v sovjetski državi. Predvsem dobi Moskva redne letalske proge z Dalnim Vzhodom, Turkestanom in Kavkazijo. V načrtu je tudi gradnja več velikih zračnih ladij tipa »Zeppelin«.

Lavina zasula celo vas

MADRID, 24. februarja. V okolici Leona se je pripetila usodna lavinska nesreča. Vas Hueido je namreč neka lavina popolnoma zasula. V neki hiši so se zadušili vsi stanovalci, zakonska dvojica in 4 njeni otroci. Ker je porušen tudi edini mlin v vsej okolici, vlada med prebivalstvom veliko pomanjkanje kruha.

Trije vlomni minulo noč.

Tekom minule noči je bil poskušen vlom v trafiko v Marijini ulici. Na ključavnici so se zjutraj poznali sledovi nasilnega odpiranja z dletom. Zločinec je bil očitno prepoden. — Okrog 24. ure pa je bilo dejanski vlomljeno v trafiko (paviljon) ge Marije Polanec na vogalu Slovenske in Strossmajerjeve ulice. Vlomljeno je bilo skozi okno s severne strani in v oknu zvito železo, da se je lahko ena oseba splazila v paviljon. Ugotovili so, da manjka krog 1200 Zeta, 400 Sava in 100 Vardar. — Tudi je bilo to noč vlomljeno v pisarno »Svobode« na Ruški cesti. Zločinci so se splazili čez vrt iz Dvořakove ulice, odprli zunanja vrata z vetrihom, pri notranjih pa so si pomagali z dletom. Odnegli so krog 700 Din gotovine. Policija je na delu, da izsledi storilce.

S hleva je padel

vsled onemoglosti 58letni Ignacij Sternad. Pri padcu iz višine kakih 5 metrov si je zlomil desno roko. Včeraj so ga z reševalnim avtom odpremili v bolnico.

Pri pomanjkanju teka, kislem vzpehavanju, slabem želodcu, leni prebavi, črevesnem zagatenju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, oprišču, srbečici osvoboditi naravna »Franz Josefova« voda telo vseh nabranih strupov gnlobe. Že stari mojstri vede o zdravilnih sredstvih so priznali, da se »Franz Josefova« grenčica obnese kot povsem zanesljivo sredstvo za iztrebljenje črevesa. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in spicerijskih trgovinah.

O glavnih povzročiteljih krize

v svetovnem narodnem gospodarstvu je nedavno izdala zanimiv spis češkoslovaška Narodna banka. Stagnacija v narodnem gospodarstvu se je že leta sem poostravala, tu hitreje, tam bolj polagoma, po strukturi posameznih držav, dokler ni končno našla najvidnejšega izraza v brezposelnosti, ki je zagrabila vse države in narode zemeljske krogle. Dočim se je Francija še do nedavna upirala in bila naravnost zatočišče delavskih mas iz vseh držav, je brezposelnost sedaj potrkala tudi na njena vrata. Povsod počiva velik del tvornic, ljudje ne kupujejo, ker ni denarja, zaloge stojijo. Niti Fordovo geslo: čim večja mezda, tem večja kupna moč — ne velja več, zakaj celo Fordove tvornice danes delajo samo proti gotovim naročilom.

V poljedelstvu je nastal velik preokret v proizvodnji. V Kanadi ter v severni in južni Ameriki so se posejane površine že med vojno znatno povečale, mehanizacija in racionalizacija je dvignila proizvodnjo, mnoge industrijske države so povečale kapaciteto svojega poljedelstva, da zmanjšajo uvoz, nagomilile so se ogromne zaloge poljedelskih pridelkov in izvale padeč cen. Padlo je tudi število prebivalstva, kar je zaloge le še povečalo. Nagla industrijalizacija nekaterih držav po vojni in težka bremena vojnih dolgov, ki jih morajo plačevati evropske države Ameriki, so onemogočile prodajo ameriških industrijskih produktov v Evropi, visoke ameriške carine pa so onemogočale Evropi izvoz v Ameriko. Na obeh straneh je nastala stagnacija, dočim je industrijska produkcija narasla: v volni, svili, juti in kopoljah za celo tretjino, v premogu l. 1929 za 15% napram l. 1913, v železu za 20%, v jeklu za 57%. Produkcija bakra se je podvojila, skoro enako tudi produkcija cinka in svinca. Vsled razvoja avtomobilizma je narasla produkcija olj za 400%, kavčuka za 1000%.

Že l. 1928, zlasti pa 1929 je bila na svetovnem trgu stagnacija, torej že mnogo pred zlomi na ameriških borzah. Dokler je bil mogoč še cenejši kredit, je bilo upanje, da se položaj preokrene. Ko je ta nada izginila, so padle cene, krediti so bili nemogoči, produkcija je ponehaval.

Med glavne povzročitelje gospodarske krize šteje poročilo češkoslovaške Narodne banke: 1. razvoj nadprodukcije v neskladu s potrošnjo po celem svetu in v vseh panogah gospodarstva; 2. nesmotrenost trgovske politike posameznih držav; 3. vezanost cen potom kartelov, ki je omogočila nadprodukcijo; 4. padeč cene srebru v zadnjih letih, kar je zmanjšalo kupno moč držav, ki razpolagajo z večjo količino monetarnega srebra; 5. gospodarski sistem Rusije, odnošaji na Kitajskem in oslajena kupna moč Indije, kar je povzročilo, da polovica prebivalstva celega sveta izkazuje podnormalni konzum produktov, vsled

česar trpe industrijske države; 6. pomanjkanje kredita nekaterih držav radi nejasne politične situacije, vsled česar je padla kupna moč prebivalstva; 7. znatna sprememba v odnošaju mednarodne plačilne bilance v primeri s predvojno, zlasti one med Evropo in Ameriko.

Končno pravi poročilo, da svetovna gospodarska kriza izhaja iz porušena ravnotežja v celem svetovnem gospodarstvu. Vzroke je iskati v vojni. Gre sedaj za readaptacijo celega svetovne-

ga gospodarstva in za upostavitev novega ravnotežja, dočim je svetovna kriza neizogiben pojav.

Zanimivo bi bilo vsekakor, čuti tudi predloge velikega češkoslovaškega gospodarskega zavoda o načinu, kako to ravnotežje vpostaviti in omiliti strašno krizo, ki je gotovo dosegla višek svojega izraza v dejstvu, da v Zedinjenih državah, tej zemlji neomejenega bogastva, umira danes glado dnevno 1000 ljudi.

Fašizem in prevratni elementi

Dan na dan postaja jasnejše, da ima italijanski fašizem svoje prste vmes tam, kjer se snujejo zarote proti obstoječemu stanju v srednji Evropi in na Balkanu. Spomnimo se samo, da so že pred leti z odprtimi rokami sprejemali mnogorske separatiste in razne druge udalce, ki so rovarili proti integriteti naše kraljevine! Prav tako pa so se oklenili tudi nemirnih albanskih elementov in jim sugerirali potrebo po teritorialnem povečanju Albanije, seveda na račun Jugoslavije in Grčije. S spretno politiko, posebno pa še z denarjem in političnim pritiskom se jim je tu posrečilo napraviti svojo gospodarsko, politično, kulturno in vojaško bazo na Balkanu. Sedaj imajo to najmanjšo evropsko kraljevino popolnoma v svoji oblasti.

Druga etapa so bili makedonstvujoči. S temi je fašizem prišel prvič v stik potom Kosovsko-makedonskega komiteja, ki se je pozneje sicer razbil, a stiki niso samo ostali, temveč so se še poglobili. Emisarji makedonstvujočih so bili in so še često gostje raznih fašističnih osebnosti. Prav tako je bil fašizem tisti, ki je v Sofiji osnoval Makedonsko banko in vložil vanjo 100.000.000 lir, tako, da je ta denarni zavod, ki ga vodijo skupno fašisti in makedonstvujoči, danes najmočnejša gospodarska institucija v Bolgariji, od katere so več ali manj odvisne vse druge. Tako je dobilo gibanje makedonstvujočih trdno gospodarsko podlago in si zaguralo gmotni obstoj. Potem te banke se vrše vse transakcije makedonstvujočih in fašistov na Balkanu, iz tega vira se financirajo voditelji in stalni nameščenci in plačuje se naposled tudi orožje.

Zelo zanimiva je nadalje zgodovina madžarsko-italijanskega prijateljstva. Ti prvi stiki niso bili vzpostavljeni od vlade do vlade, temveč preko društva »Prebujajočih se Madžarov«. Tudi ti so bili prvi element nemira na Madžarskem in med njihovimi voditelji ter med voditelji in emisarji fašistov so bili sklenjeni prvi prijateljski pakti, ki so se pozneje dopolnili z oficijelnimi, meddržavnimi ali medvladnimi. Polagoma so bili pritegnjeni legitimisti in sploh vsi, ki na Madžarskem rujejo proti obstoječim razmeram, proti mirovni pogodbi, zabrani povrnitvi Habsburžanov, Mali antanti itd.

Seveda vsa ta zveza ni samo teoretična in čuvstvena, ampak ima tudi svoje praktične gospodarske in politične temelje. Gospodarski, pred vsem denarni upliv fašizma na Madžarskem postaja že celo na zunaj viden. Mimo tega je Budimpešta tudi centrala za financiranje vseh drugih prevratnih stremiljenj v srednji Evropi.

Kmalu za tem je pa fašizem pričel tudi iskati stikov s Heimwehri v Avstriji. Do prvih razgovorov je prišlo že pred petimi ali šestimi leti na skupnem tajnem in zaupnem sestanku v Beljaku, o katerem so bili zelo dobro informirani tudi jugoslovanski nacionalisti. Od tedaj dalje so se obojestranski stiki samo še poglobljali. Tako so razni fašistovski odposlanci posežali Avstrijo, heimwehrovski pa Italijo. Tam so bili major Pabst, knez Starhemberg, minister Vaugoin in drugi in v Italiji je Pabst našel zatočišča tudi tedaj, ko je moral Avstrijo začasno zapustiti. Da pa fašisti Heimwehra niso samo moralno podpirali, ampak tudi materialno, je bilo dokazano prav te dni, ko je avstrijsko in za njim drugo časopisje ugotovilo, da je dobil major Pabst za svoj pokret 2.500.000 lir, in sicer preko budimpeštanske centralne za propagando fašistovskih ciljev. Enaki stiki so bili zgrajeni med fašisti in raznimi prevratnimi pokreti v Nemčiji, naj omenimo samo organizacijo »Stahlhelm«, katere zastopniki so se v uniformah udeležili raznih parad v Rimu. Sušlja pa se tudi o stikih s Hitlerjem in drugimi.

Naposled pa so pri fašistih našli podporo in oporo tudi »predstavniki hrvaškega naroda«, dr. Pavelič, dr. Košutič, Perčec in drugi, ki se lahko nemoteno kretajo ne samo po Rimu in drugod, temveč tudi po Julijski Benečiji, posebno v Istri in na Reki. Od tod se moralno in materialno podpirajo oni »pomocniki«, ki delujejo iz Avstrije in iz Madžarske. Sledovi atentatov na Hrvatskem so to dovolj jasno pokazali. Pri vsem tem pa si fašizem še upa razlagati in zatreti svet, da je elementarna in reda v Evropi in da so sovražniki mira Francozi, Jugoslovani, Čehoslovaki itd. Toda kdor podpira prav vsakega, ki teži na rušenje obstoječega stanja v srednji Evropi in na Balkanu, ta gotovo ne dela za — mir!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 25. februarja. Zaprtó.
Četrtek, 26. februarja ob 20. uri »Ciganska ljubezen« ab. A. Kuponi.
Petek, 27. februarja. Zaprtó.
Sobota, 28. februarja ob 20. uri »Prodana nevesta«. Gostovanje g. Maria Šimenca. Izven.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 2. marca ob 20. uri »Karol in Ana«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Hudožestveniki v Mariboru.

Slavni ruski gledališki umetniki, hudožestveniki, gostujejo v ponedeljek 2. marca ter v torek, 3. marca v Mariboru. Vprizorili bodo pod vodstvom znamenitega igralca Pavlova prvi večer Gogoljevo komedijo »Revizor«, drugi večer pa Bulgakovovo dramo »Bela garda«. Cene bodo povišane. Opozorjamo na to izredno gostovanje ter priporočamo takojšnjo nabavo vstopnic. V primeru nedostopnega pöseta obeh prvih predstav se bo podaljšalo gostovanje še za tretji večer, v sredo 4. marca ter se bo vprizorila drama pisatelja Vladimirja Volkeviča »Rusija na razpotju«.

Čardaška kneginja

Za Leharjem je prišel na vrsto Kalman s svojo »Čardaško kneginjo«, v obnovljeni inscenaciji in režiji g. Trbuhoviča. Kalman je mojster operete. Njegova operetna dela diči predvsem bizarna instrumentacija in prožen potek dejanja — zaostaja za Leharjem pa v iznajdljivosti speva. V splošnem sta si pa oba skladatelja z izbiranjem snovi in z uporabo madžarske glasbene folklore dokaj sorodna.

Sinočnji predstavi je g. Harastović s svojim pretiravanjem dal zopet enkrat cirkuški pečat, v splošno veselje zabave želne publike, gotovo pa v veliko škodo ostalim igralcem. Morda je treba za to ravno niemu pripisati odrsko nezgodno, ki se je pripetila gđ. Udovičevi. Operetni figuri g. Trbuhoviča (Edvin Ronald) in njegove partnerice gđ. Udovičeve (Silva Varescu), sta stali previsoko nad ostalim ansambлом. Oba sta podala svoje vloge igralsko in pevsko dovršeno. Gđ. Barbičeva (Kontesa Stazi) ni sicer pretiravala, vendar je pa s svojim trdim nastavkom kršila intonacijo in zabilasala jasnost izgovorjave. G. Grom (Feri pl. Kerekes) je podal vlogo starega kabaretnega ptiča dobro, pokazal je tudi, da razpolaga z dokaj dobrim baritonom. G. Harastović (grof Boni Káncsiánu) se je približeval s svojo pretiravano vlogo bolj cirkuškemu klovnu kot operetnemu komiku. G. Tovornik (Kiš) je podal vlogo zapitega notarja dobro, vendar njegova maska ni spadala v okusen salon. Ostale igralske vloge gđ. Starčeve, gg. Rasbergerja, Nakrsta, P. Koviča in Lobnika so bile zadovoljive.

Orkester, pod taktirko g. Herzoga, je zvenel zelo dobro in tudi zbori so odgovarjali. Plesi so bili podani dobro in so skozi poživiljali potek operete. — Režija bi ne smela dovoljevati pretiravanja komičnih vlog. Inscenacija pa je bila gotovo najlepša in najokusnejše prirejena, kar smo jih videli v tej sezoni. Omeniti moram tudi okusno izbrane toalete gđ. Udovičeve. — Cvetja ni manjkalo — skoraj vsakemu igralcu je bil poklonjen šopek — tako tudi našemu zasluznemu dirigentu g. Herzogu. Občinstvo se je v polni meri zabavalo. K. P.

Sopminjajte se CMD

Mariborski in dnevi drobiž

Študijska knjižnica v l. 1930

Iz poročila o poslovanju Študijske knjižnice v preteklem letu utegnemo zanimati javnost sledeči podatki:

Knjižnica se je pomnožila v lanskem letu za 1924 del v 2769 zvezkih. Od tega je 1801 zvezek last Študijske knjižnice same, 955 zvezkov je oddalo Zgodovinsko društvo, 13 zvezkov pa Muzejsko društvo. V odstotkih dá to za štud. knjižnico 65%, za Zgod. društvo 34%, za Muz. društvo pa slabo polovico odstotka. Da je Zgod. društvo bilo pri pomnožitvi knjižnice tako častno zastopano, je v prvi vrsti zasloga njegovega predsednika g. prelata dr. Kovačiča, ki je daroval društvu veliko število knjig, med njimi več filozofskih revij, in društvenega blagajnika g. upravnika Vrable, ki je odstopil Zgod. društvu par sto slovenskih tiskov. Da je sodelovanje Muz. društva bilo tako skromno, je posledica njegovih pičlih dohodkov.

Izmed številnih darovalcev, ki so poklonili knjige študijski knjižnici samj in so v celoti že bili objavljeni v časopisju, sta v preteklem letu največ darovala ga dr. Lipoldova in g. vel. župan na razpol. dr. M. Ploj: ga Lipoldova 82 knjig, večinoma čeških, med njimi 12 letnikov Masarykove »Naše dobe«, 4 letnike »Češke misli«, Havličkove politične spise in prvih 22 knjig zbirke »Laichterův výbor nejlepših spisů poučných«, g. dr. Ploj pa okrog 180 knjig, med njimi 24 letnikov revije »Zeitschrift für Sozialwissenschaft« in mnogo literature o narodnostnem vprašanju v Avstriji.

Od nakupov zaslužijo omembo vsaj nekatera večja dela: Walzel, Handbuch der Literaturwissenschaft; Skerlić, Pisci i knjige; L'art byzantin chez les Slaves; Ratzel, Anthropogeographie; Sievers, Allgemeine Länderkunde (nova izd.); Brockhaus (nova izd.) itd. V celoti je bilo kupljenih 775 del v 1007 zvezkih. Brez dvoma najvažnejša, za Maribor naravnost dragocena pridobitev je bil nakup 54 letnikov najstarejšega mariborskega časopisa »Marburger Zeitung«, od katere manjkajo sedaj (razen posameznih števil) samo še letniki II.—V. (1863—1865).

Precej prirastkov je došlo knjižnici tudi potom zamene, predvsem z drž. knjižnico v Ljubljani, vseučil. knjižnico v Gradcu in slovansko knjižnico zunanjega ministrstva v Pragi.

Vezanih je bilo v preteklem letu 1075 zvezkov knjig, ozir. časopisov, med temi deloma stari zastanki, n. pr. kompletna vrsta zagrebškega »Zbornika za nar. život i običaje«, vse publikacije dunajskega heraldičnega društva »Adler«, publikacije beogradske Kr. srpske akademije itd.

Končno bodi še omenjeno, da je bilo vpisanih 570 izposojevalcev, ki so si izposodili 14.457 knjig. Posetov v čitalnici je bilo 12.737. Večina izposojenih knjig je bila leposlovnega značaja, med posetniki čitalnice pa so tvorili večino dijaki.

Smrtna kosa.

V bolnici je umrla sinoči 45letna zasebnica Alojzija Zorman, na Koroški cesti 47 soproga mestnega delavca, 78letna Terezija Klojčnik. V Slovenski ulici je umrl zasebnik Jernej Kočljaj v visoki starosti 90 let.

Včeraj je preminula kot žrtev materinstva gospa Nežika Šonaja, soproga ž. niškega uradnika. Pogreb se bo vršil v četrtek, 26. t. m. ob 16.30 izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Blag ji spomin, žalujočim naša sožalje!

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek, dne 27. februarja, ob 8. večer, se bo vršila spominska proslava petdesetletnice velikega ruskega genija — Dostojevskega. Ta velik mislec in pisatelj je pravi predstavitelj moderne Rusije, ki jo pretresa mrzlični val najhujših ekstremov. Slovenci počastimo spomin velikega genija — pokažimo, da ni le predstavnik bratskega ruskega naroda, temveč tudi naš z vsem srcem in razumom. Predaval bo univ. prof. dr. Jelašič iz Skoplja.

KINO

==== Grajski: ====

Samo še sredo in četrtek ALRAUNE
Petek 27. februarja
WILLY FORST
GOSPOD PO NAROČILU

==== Union: ====

Sreγο zadnji dan Možicelj.
Od četrta dalje
VIHAR NAD MONT BLANKOM
Sijajna govoreča in zvočna drama z visokih planin

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodala dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

==== APOLO KINO: ====

Soboto in negeljo Fred Thomson
ČRNI JAHAC.

Ljudska univerza v Studencih.
V četrtek, 26. t. m. ob 19. uri bo predaval šolski upravitelj g. Anton Hren o začetku in razvoju Studencev.

Iz Radvanja.
Hripa še vedno ni ponehala. K sreči gre le za lahke obolesti in dosedaj še ni bilo smrtnih žrtev. Najbolj razsaja hripa med odrastlimi, dočim je med šolsko dečo le malo bolnih. — Pevsko društvo »Lira« razveseljivo napreduje. Mladi pevci obvladajo že precej pesmi. Društvena maškera na pustno nedeljo je bila prav dobro obiskana. — Gasilno društvo si je nabavilo lasten avto. — Samaritanski tečaj so končali sledeči gospodje: Ivan Dzura, Josip Kobau, Maks Količ in Mirko Orešnik. Obiskovali so ga v Studencih in položili 8. t. m. tudi izpit. Je to prva samaritanska četa naša vasi.

Iz Slov. Bistrice.
Tujih klobas se je zahotelo delavci H. M. in nekemu njegovemu tovarišu. Vlomila sta v dimnico posestnika Žolgerja na Sv. Jožefu. Oba je orožništvo nekaj dni po vlovu izročilo sodišču. — Pri ustanovitvi podružnice Kmetijske družbe v Šmartnem je pristopilo 40 članov in je bil izvoljen posestnik Frešer za predsednika. Zborovanja se je udeležil v imenu slovenjebistriške podružnice Vinko Gornjak, posestnik in hotelir v Slov. Bistrici.

Živinski sejem v Mariboru.
Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 13 konj, 13 bikov, 200 volov, 284 krav in 8 telet, skupno 518 komadov, prodanih pa je bilo 224 glav, od teh 11 za Avstrijo. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 7—8.50 Din, poldebeli 6—6.75, plemenski 5.25—6.50, biki za klanje 6.75—7.50, klavne krave debele 5—6.25, plemenske 4.50—4.75, za klobase 2.50—3.25, molzne 4.50—5.50, breje 4.50—5.50, mlada živina 6.25—8 Din.

Samomorski kandidat.
Sinoči okrog 22. ure se je na Tržaški cesti nasproti vojašnice vrgel pod avto približno 30letni možki. Šofer osebnega avtomobila Slavko Lemež iz Varaždina, je takoj opazil »oviro« ter ustavil svoje vozilo. Vendar je imel s trdovratnim možakarjem veliko dela, predno ga je spravil po koncu. Mož je besnel, češ, da ga »še umreti ne pustijo« in je izginil po cesti »Ob železnici« v noč, zatrjujoč, da se bo na vsak način »fental«. Na prizorišču se je zbralo mnogo občinstva.

IZREDNA PRILIKA
se nudi občinstvu pri tvrdki V. Weixl, Jurčičeva ulica 8, ki prodaja do nadaljnega razne izločene pisarniške potrebščine po čudovito nizki ceni. Oglejte si tretjo izložbo lesno, ki nudi vsak teden kaj drugega. Ta teden se prodaja plemenski papir v kasetah po Din 15.— namesto Din 60.— do 80.—. Nihče naj ne zamudi te prilike!

Žene in trgovanje s človeškim blagom

V francoskem feminističnem časopisu »La Française« je izšel pred kratkim apel, v katerem se obračajo žene na Društvo narodov s prošnjo, naj skuša z vsemi silami zatreti družabno anomalijo, za katero širša javnost skoroda ne dozna. Ta apel obsega v glavnem te misli: Glavna naloga Društva narodov je vpostavitve trajnega miru med narodi, ki vsi pričakujejo, da bo to nalogo izpolnilo.

So pa še druge dolžnosti društva, katerim je treba posvetiti baš tako veliko pažnjo: prodajanje opija, trgovina z ženami, pogoji dela, narodnost poročene žene in sužnost.

O suženstvu, ki je v današnji dobi skoraj neverjetno, pa vendar ni samo spomin na preteklost, ker obstaja še danes, treba nekoliko spregovoriti.

Dva centra trgovine s sužnji obstojata: na eni strani Kitajska, drugi pa Abesinija in Arabija. Na Kitajskem se prodaja največ sužnjev v Hon-Kongu. Iz vseh krajev vlačijo tja deco siromašni roditelji, ki se jih rešijo za neznatne svote. V Hon-Kongu jih prodajajo kitajskim rodbinam, ki jih uporabljajo za težka dela, pri čemer pa nihče ne pomisli, kaj bo iz otrok. Na ta način so prodani tisoči otrok, dosedaj pa se ni še nič ukrenilo v pravcu ustanovitve tega sramotnega posla.

V Abesiniji in Arabiji so storile proti temu že nekoliko evropske oblasti, vendar pa so še danes v arabskih mestih tajni sejmi sužnjev. Tu se prodajajo ljudje brez ozira na starost in spol. V daljnjih puščavah Nubije, Sudane in Abesinije napadajo iz zased rodbine, jim odvzamejo enega ali več članov, ki jih spravi-

jo nato pod varstvom straž na brodove, s katerimi jih spravijo v mesto, kjer naj bi bili prodani kot sužnji.

Ni mogoče naslikati muk, ki jih pretrpijo ti nesrečneži. Hujše, kot moralne muke, ki jih povroča ljubezen do svoje zemlje, svojih otrok in lastne svobode, so telesne muke. Kakor zvezan tovor jih nalagajo na brodove, kjer opravljajo v neznosni vročini najtežja dela, pri čemer pa nihče ne gleda na njih telesno odpornost.

Oblasti so izvedele za ta nedopustni posel in pošiljajo izvidniške parnike, ki preiskujejo, če ne plove kje kakšen brod s takim blagom. Seveda pa so vsi, ki se s tem poslom bavijo, silno prebrisani in poznajo vsak košček obale, tako da se znajo v pravem času izogniti preganjalcem izpred oči. Redko uspe, tak brod ustaviti in zaseči. Tako se dogaja, da prihajajo tisoči takih nesrečnežev na tržišča. Cena za njih je silno različna: mlade deklice, posebno iz nekaterih krajev, imajo lahko veliko ceno. Za nje se dobi tudi po 10.000 frankov. Mnogokrat je cena tudi nižja. So pa tudi tržišča, na katerih je dobiti sužnja že za nekoliko frankov.

Res se Društvo narodov ne more vmešavati v notranjo politiko kake države, lahko pa vpliva na poedine vlade, lahko jih prisili, da razmislijo o težkih posledicah takega socialnega zla, lahko pošlje tja svoje eksperte, ki naj bi proučili, kako je s tem vprašanjem v poedinih krajih. Indiferentnost proti takemu pojavu je greh.

Ni govora o civilizaciji, pravičnosti, humaniteti in socialnem napredku, dokler se trpijo take stvari, dokler ne bo izginil ta pojav z zemlje.

O afriških mravljah, ki se lotevajo slonov

Afriški potnik Vandercook je na svojih potovanjih križem po Afriki večkrat nadel v džunglah na posebno vrsto mravelj ter jih je opazoval. Ko je hodil prvič po taki džungli, je zagledal sredi poti pri lično 5 cm širok črn pas mravelj. Pri natančnem opazovanju je točno razločil dvoje vrst živali, tisoče in desetstisoče mravelj-delavk, ki so hitele naprej, ob straneh pa velike mravlje s kleščam podobnimi čeljusti, ki so tvorile vojaštvo potujočega naroda in so kot obramba korakale mnogo bolj počasi. Opazil je, kako so ti vojaki od časa do časa stekli za par centimetrov naprej, nato spet obstali in migali s svojimi čeljustmi, opazujoč, če je kje kaka nevarnost. Tudi je opazil, kako se je vsak hip prilično pol tucata vojakov odločilo od kolone, preiskovalo teren na razdaljo enega metra in se povrnilo šele, ko so našli vse v redu. Nevarno je bilo priti v stik s temi vojaki. Zakaj, če so prišli na gladko kožo, so s svojimi kleščnatimi čeljustmi iztrgali kar cele kose mesa in pri tem vbrizgali svojo ostro, žgočo kislino v rano. Pa tudi kjer so prišli na usnje, so ostali sledovi njihovih čeljusti kakor od žage. Gorje živali, ki je križala pot teh vojakov. Prilikevec je grizel tako dolgo, da je preostalo samo okostje. Celo slona so napadli tisoči in tisoči teh vojakov, se zagrizli v najobčutljivejše dele njegovega telesa, v rillec, v oči in ušesa, da, prevrtali so celo njegovo debelo kožo. Splošno se hranijo te mravlje z žuželkami, črvi in ličinkami, katere vojaki skokoma napadajo. Celo metulja zagrabi v skoku s cvetlice ali z listja nizko visečega vejčja dreves. Popnejo se v drevesne krone in ogrožajo celo ptice in druge drevesne živali. Domačini, zamorci, ki imajo v svojih kočah marsikako golazen, kakor podgane, miši, pajke itd., se seveda mravelj vesele, ko prihajajo skozi vas, ker ob tej priliki požro vso to nesnago in tako očistijo cele vasi, ker nastopajo vedno v ogromnih masah. Edini sovražnik teh mravelj je solnce, kojega žarki učinkujejo na mravlje tekom par minut smrtno. Deloma krijejo telesa delavk odpornejši vojaki s svojimi telesi, ali pa gradijo med potovanjem predor iz zemlje. Gradnja takega predora med pohodom se vrši s tako naglico, da skoraj niti ne opaziš kakšnega zastoja v poho-

du. Pri tem vojaki namakajo zemljo s svojimi slinami, da postane trdna kakor cement. Ponajveč pa korakajo v noči, ali pa, če je oblačno. Pravitako, kakor so te mravlje občutljive napram solncu, so neobčutljive napram dežju in vodi. Zanimivo je, na kak način pridejo kolone mravelj preko potokov in rek. Čim pridejo k taki vodi, zbeže vojaki na vse strani ob obali. Navadno že tekom kratkih minut najdejo primerno mesto za prehod. Tam se zberejo in posamezne skupine se združijo v krogle ali žoge, tako velike kakor je prilično pest ali sršenje gnezdo. Najslabše mravlje pridejo v sredino, kroginkrog pa najmočnejši vojaki. Potem se spustijo v vodo in se puste v takih žogah nesti od vode, ki jih navadno zanese na drugi breg. Prvi žogi sledi druga in tako naprej, in v najkrajšem času je ves mravljinjski narod prekorčil reko.

Knjiga, ki je stara 2000 let

Po svojem povratku iz Azije je imel Sven Hedin v stockholmskem klubu publicistov interesantno predavanje o rezultatih svoje ekspedicije. Ob tej priliki je podal zanimiva poročila, da je odkril njegov asistent Bergman v Kiru ruševine nekega, dosedaj še neznanega mesta, ki poteka iz dobe Hanove dinastije in ki je služilo v obrambo proti napadom Hunov. Najdene so bile utrdbe, stražarski stolpi, podzemni kanali in sledovi cele naselbine. Bergman je našel 6.200 lesenih stolpov z napisi, ki brezdvomno vsebujejo kakšne vojaške zapovedi in pojasnila. Razen tega je bila najdena knjiga, sestojeca iz 78 lesenih listov. Kakor se je dalo ugotoviti, je stara ta knjiga 2000 let. Profesor Karl-gren iz Göteborga bo poskušal skupno s kitajskimi učenjaki razrešiti uganko vsebine te knjige. Sven Hedin misli, da bo z ugodno rešitvo te uganke mogel pojasniti dosedaj še nepoznano perijodo kitajske zgodovine. Razstavo predmetov, ki jih je našla Sven Hedinova ekspedicija v Aziji, bo po njegovem mnenju mogoče prirediti šele v januarju 1932. Do takrat bo namreč izgrajen model svetišča Lama, dar Šveda Bendixa v Chicagu; ta model izdelujejo iz lesa in iz slonove kosti.

Sport

Smuške tekme za prvenstvo Pohorja

ISSK Maribor priredi dne 1. marca v okolici Ruške kočice smuške tekme za prvenstvo Pohorja in mesta Maribora. Pravico starta imajo vsi pri JZSS verificirani smučarji. Tekmuje se po pravih JZSS in sicer v sledečih kategorijah: a) seniorji od 18. leta dalje na progi 18 km; b) juniorji pod 18. letom na progi 18 km. Žrebanje in opis proge bo eno uro pred startom v Ruški koči. Start ob 9. uri izpred kočice, cilj istotam. Prijave s priloženo prijavnino Din 10 je nasloviti na ISSK Maribor, »Sport-Roglič«, Maribor, Grajski trg.

Darila: Zmagovalci v tekmovanju za prvenstvo Pohorja, ki je odprto za vse, prejmejo prvi trije placirani v obeh kategorijah kolajne; zmagovalec v tekmi za prvenstvo Maribora, ki je odprta le za mučarje, ki stalno bivajo v Mariboru, prejme pokal mesta Maribora, ostala dvojica pa spominske kolajne. Najboljše placirana člana ISSK Maribora v obeh kategorijah prejmeta posebno darilo in naslov »Prvaka kluba za leto 1931«.

Jurija sestoji iz gg.: predsednik Golubović, tehnični vodja Roglič, starter Bergant, sodniki prof. Šilc, Parma, Voglar, časomerilci Šepec, Gnus, Vesnaver, zapisnikarja Laznička, Hribar B. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril se vrši v Rušah v gostilni Novak.

Mednarodne skakalne tekme na Bledu.

Za zaključek mednarodnih tekem v Bohinju je bila včeraj prirejena na Bledu skakalna tekma. Udeležili so se tekmovanja vsi češki, avstrijski in norveški tekmovalci, ki so startali tudi v Bohinju. Ob tej priliki se je izvršila tudi svečana blagoslovitev skakalnice Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, ki je največja v državi.

Najdaljši skok je napravil Guttormsen, 43.50 m, Jakopič 37.50 ter 33 m, Faistaver 37 m, Kadavy 35 in 30 m, Jurč (Maribor) 22 m 25 m brez padca.

Mednarodne smuške tekme na Poljskem.

V soboto so se začela poljska smučarska tekmovanja. Na startu je bilo 130 udeležencev. V teku na 18 km je zmagal Čehoslovak Musil 1:20:30. V skokih je zmagal Avstrijec Schwab z 221.8 točk in skokoma 46 in 45 m. V kombiniranem teku je zmagal Čehoslovak Barton, ki je dobil 448.2 točk.

Propagandi boksarski večer

priredi SK Železničar v sredo, dne 4. marca v prostorih kina Apolo. Sodelovali bodo boksarji štajerskega prvaka Kastner & Öhler, Herkulesa in Croatije iz Zagreba ter domačini. Postavo vseh moštev objavimo prihodnjic.

Nogometna tekma Grazer Sportklub:SK Železničar,

ki bi se morala vršiti v nedeljo, dne 1. marca v Mariboru, je radi neugodnih vremenskih prilik preložena na poznejši termin.

Sport po svetu.

Reprezentanci armad Francije in Anglije sta v Londonu odigrali nogometno tekmo pred 100.000 gledalci. Zmagali so po napeti borbi 2:1 Angleži. Dne 22. t. m. pa sta se srečali moštvi angleške mornarice in avijatike v rugby tekmi, kjer so fizično premočni mornarji premagali svoje zračne kolege z 16:0.

Tennis moštvo Tildena pridno gostuje po Ameriki. Za Newyorkom so gostovali že v Baltimoru in Bostonu. Tudi v teh mestih je Tilden porazil Koželuha, prvič gladko 6:2, 6:4, 6:1, drugič pa je rabil že štiri sete 6:2, 4:6, 6:2, 7:5. Tej družbi se je sedaj pridružil tudi avstralski davys-coup igravec Wood, ki bo mnogo koristil moštvu na privlačnosti.

Sestanek vseh nogometašev ISSK Maribora

bo v petek, dne 27. t. m. ob 20. uri pri Zamorcu. Udeležba z ozirom na predstojeci občni zbor kluba strogo obvezna. Obenem se pozivajo vsi nogometa-

ši, da brez izjeme oddajo ves material, ki ga imajo od kluba, prostorniku Terneku, Kralja Petra trg 7, III. nadstr., najpozneje do 28. t. m.

Občni zbor ISSK Maribora.

ISSK Maribor razpisuje svoj redni občni zbor za 12. marca ob 20. uri v restavraciji pri »Zamorcu« z običajnim dnevnim redom.

Sokolstvo

Seja prosvetnega odbora študentskega Sokola

Takoj po občnem zboru je prosvetar br. Vranc sklical sejo prosvetnega odbora v svrhu razdelitve prosvetnega dela za leto 1931. Pri otvoritvi je opozoril na delo, ki ga je treba izvršiti letos in pozival člane, naj zberejo vse sile, da se bo dosegel smoter, ki ga predpisuje župa oziroma savez. Konstituiran je bil sledeči odbor: Predsednik br. Vranc, načelnik br. Hočevar, načelnica in zapisnikarica s. Lahova, knjižničar br. Škilan, poročevalec br. Kolar, kronikar br. Ferš in br. Cilenšek, zdravniški referent br. Kovačič, dramatičar br. Blažič. Kot člani so še bili imenovani br. Vokač, br. Lintner, br. Stalcer in br. Grigič. Brat Lintner je poročal na podlagi triletnega programa, kako si SKJ zamisli prosvetno delo v društvu. Na podlagi njegovih izvajanj, predlogov in želi navzočih članov je bil sestavljen sledeči delovni program:

1. Predavanja: Po zaključitvi sezone Ljudske univerze v Studencih se bodo vršila redna predavanja o Sokolstvu kot življenjskem nazoru, Tyrš-Fügenerjeva načela, bratstvo, enakost itd. Po potrebi bodo tudi predavanja za posamezne oddelke. 2. Nagovori pred vrstami naj obsegajo v glavnem osnovne pojme o sokolski ideji na podlagi sokolskega katekizma. Nagovori se bodo vršili sporazumno s prednjaškim zborom. 3. Delali se bodo prosvetni izleti in sicer sta predvidena dva. Prvi na »Poštelce«, drugi v ptujski muzej. Ti izleti naj bi seznanjali članstvo z znamenitostmi naših krajev. 4. Skušalo se bo tudi uvesti radio-predavanja. 5. Petje in godba. Glasbeni odsek je pripravljen ustanoviti br. Mohorko. Izrečena je bila tudi želja, da bi se gojilo petje v in izven telovadnice. 6. Gledališke predstave aranžira br. dramatičar sporazumno s prosvetnim odborom in sicer po možnosti čim več. 7. Knjižnica, ki jo vodi br. Škilan, je na vrhuncu, vendar se bo knjižničar še potrudil, da jo čimbolj izpopolni, kajti poleg telovadbe, ki krepi telo, je potrebna tudi duševna hrana. Ustanovila se je tudi čitalnica, kajti br. Jaklič pošilja vsak dan v Sokolski dom vse dnevne časopise. 8. Glavno vzgojno sredstvo za deca je lutkovno gledališče, s katerim naj bi se pritegnila deca k Sokolu. Zato je prosvetni odbor sklenil najeti posojilo v svrhu ustanovitve tega vzgojnega sredstva. Lutkovne predstave se bodo vršile redno vsak mesec in sicer čimprej. Nekateri člani obrtniki so pripravljene prevzeti dela za oddelek in za razne dele, ki so potrebni za gledališče.

Iz tega poročila je razvidno, kako težko nalogo si je nadel prosvetni odbor študentskega Sokola in ni se ustrašil žrtev in ne težav. Vsak član se zaveda svoje dolžnosti, da je treba ne samo telesno, ampak tudi duhovno vzgajati zdrave Sokole in s tem tudi duhovno in telesno dobre in čvrste Jugoslovane.

Sokolsko društvo Maribor-matica

ima jutri v četrtek 26. t. m. ob 20. izredno odborovo sejo. Dnevni red: župni občni zbor. — Starosta.

Prebivalstvo Berlina pada.

Prejšnji nagli porast nemške prestolnice je vsled silne krize popolnoma zastal. Nasprotno zaznamuje Berlin napram lanškemu letu celo nazadovanje. Dne 31. dec. 1930 je štel Berlin glasom uradne statistike 4.332.034 prebivalcev, za 14.403 manj nego 31. dec. 1929. Tekom l. 1930 se je doselilo v Berlin 283.471, izselilo pa 292.003 oseb. Rodilo se je 62.820 otrok, umrlo je 48.676 oseb.

M. Zevacov

V senci jezuita

Zgodovinski roman,

75

Bodisi kakorkoli, tisti dan je imel Spadakapa nemara vzrok, oborožiti se bolj nego po navadi.

Zasedel je mesto poleg kočijaža in mu zaukazal, naj pelje v ulico Franz-Arše.

Kmalu so bili tam; voz se je ustavil ob vhodu ulice, ali bolje rečeno, uličice, smrdljive in temne, obrobene z gobavimi hišami.

Kneginja Beatrice je stopila hlabro iz voza.

Spremljal jo je Spadakapa; grozni pogled na slugo v polni bojni opremi je bil pač varnosti pogumne žene v nemajhno oporo.

Ob drdranju kočije, ki se je ustavila v tem zapuščenem kraju, se je pokazalo na oknih in med hišnimi vratmi polno radovednih glav; pojavljali so se preteči obrazi, in v sumljivo mračnih kotih je videl Spadakapa oči, iskreče se poželjivosti in lakomno motreče, dragoceni nakit, ki ga je imela kneginja na sebi po modi tistega časa — modi vseh časov za ženski spol!

Nabralo se je več žensk, oblečenih v umazane cunje.

K njim se je obrnila kneginja Beatrice.

»Ali so slišale kako klicanje? Ali so slišale klice na pomoč?«

Odgovor je bil enodušen:

Slišale niso ničesar. In če je že kdo kričal in klical na pomoč, so bili ti klici nekaj tako navadnega, da se nihče ni malo ni zmenil zanje.

Zaman je opisovala Beatrice in ponavljala podrobnosti, katere ji je bil navedel vitez De Ragastan.

Izprevideti je kmalu morala, da ji to prebivalstvo, ki je vedno na straži, ne bo povedalo ničesar in bo molčalo kakor kamen.

Med tem izpraševanjem sta se pomikala Spadakapa in kneginja dalje.

In čim dlje sta prišla, tem številnejši so postajali preteči obrazi, ki jih je opazil Spadakapa.

»Gospa kneginja« je zamrmral, »zdi se, da je čas kreniti nazaj.«

Spadakapa se je bal.

Da je bil sam, bi bil nedvomno skušal priti mimo teh gruč, ki so ga motrile z tako zlohotno radovednostjo.

Kneginja mu ni ugovarjala; obrnila se je nazaj, izprašuje na desno in levo — a vedno brez uspeha.

Zdajci pa, ko sta šla ravno mimo neke hiše, še žalostnejše in še zanemarijenejše od drugih, se je začul presunljiv krik.

To ni bila tožba, tudi klic ni bil.

Bil je izbruh groze.

»Kdo stanuje v tej hiši?« je vprašala kneginja staro žensko, ki je šla mimo.

Stara ženska se je ustavila, zdrznila se in dolgo motrila Beatrico.

»Ali ste slišali, dobra žena?« je ponovila knegi-

nja. »Kdo prebiva v tej hiši?«

»Ne vem!« je odgovorila capinka hladno.

Bila je ciganka, copernica, kakršnih je mrgolelo po Dvoru Čudežev.

Prijela je Beatrico za roko.

»Vi prihajate iz Italije,« je dejala s čudnim usmevom.

»Res je,« de kneginja začudeno.

»Vidite, gospa, da ne boste našli tistega, kar iščite. Če pa najdete, bo že prepozno.«

Osupla kneginja je hotela pozvati ciganko, naj pove jasneje, kaj hoče reči, a stara copernica je odhitela naglo proti Dvoru Čudežev. In baš ta trenutek se je začul iz hiše nov krik, še presunljivejši od prvega.

»Stopiva noter!« je rekla Beatrice odločno.

»Zdi se mi, da je potrebno,« je menil Spadakapa.

»Vprašal sem enega teh otrok; pravi, da kriči tako neka blazna babnica. Baje je že njena navada takšna.«

»Nič ne de! Vstopiva!«

Z odločnostjo, ki je razodevala, da se je kljub svoji ženski navadi vajena izpostavljati nevarnosti, je zavila Beatrice v temno vežo in začela stopati po lesenih stopnjicah z razjedanimi pragovi, oprijemaje se vrvi, ki je tekla ob steni.

Začul se je tretjikrat krik v trenutku, ko je stopila kneginja s Spadacapo na zadnjo stopnjico.

Stala sta pred zaprtimi vrati.

Za temi vrati sta slišala cepetanje nog in premikanje, prerivanje pohištva.

»Krinko! Krinko! je kričal rezek glas.

»Usmilite se gospa!« je prosil drugi glas, po videzu mlajši.

Vsa prepadena se je obrnila Beatrice k Spadakapi.

»Tu notri se godi zločin!« je dejala.

Ne da bi odgovoril, je Spadakapa poizkusil odpreti vrata.

Bila so zaklenjena.

Potrkal je na vso moč trikrat zaporedoma.

»Na pomoč! Na pomoč!« je zaklical od znotraj mlajši glas, poln nepopisne groze. »Oh, oteta sem, Manfred prihaja!...«

Nato se ni slišalo ničesar več.

Spadakapa je vteknil ost svojega bodala v ključavnico in se naslonil na vrata z vso širokoplečo silo...

Nekaj je počilo...

»Hitro! Hitro!« je ponavljala kneginja... »Oh! Nič se ne sliši več!«

Ta hip so se vdrla vrata.

Spadakapa je planil noter, za njim kneginja Beatrica.

Pred oknom je stala deklica, za mizo, ki jo je bila pritegnila k sebi za obrambo.

Za mizo, izkušaje plezati nanjo, da doseže deklico, je skakala ženska izbuljenih oči, z odprtimi prsi in razkuštranimi očmi, vihtila v roki nekaj brezobličnega ter ponavljala z blazno trdovratnostjo:

»Krinko! Krinko!...«

Spadakapa se je vrgel na to žensko; deklica, očitno izmučena po borbi, ki jo je morala prestat, pa

je padla na kolena in iztegnila roke proti kneginji Beatrici.

Beatrica je stekla k nesrečnici, prestregla jo v naročje ter zamrmrala z razburjenim sočutjem:

»Ne bojte se ničesar več, dete moje, vaša prijateljica sem.«

»Prijateljica!« je zajecjlala Žileta s hvaležnim usmevom, »da prijateljica! To vidim po vašem lepem obrazu.«

In spet jo je napol objela nezavest, tako da se je Beatrici komaj posrečilo vzdramiti jo.

Medtem je bil Spadakapa popadel blazno Margentino.

Ženska je divje zakričala, nato pa se je zasmejala z blaznim smehom.

»Ali ste prišli pomagat, da ji nadenem krinko?« je dejala.

Vihtela je kos vlažne klobučevine, ki je izhlapevala močan parfum.

Spadakapa je bil Italijan.

V Rimu je nekdanje čase mnogo občeval s tajinstvenim svetom otrovaric in cigank. Nemara da je poznal posebni vonj te mokre klobučevine, kajti prebledel je in zamrmral italijansko kletvico.

Prijel je blaznico za roke in ji zavil zapestja.

Margentina je pričela rjoveti in tuliti od gneva, nato pa je premagana po bolečinah, izpustila klobučevino, ki jo je Spadakapa brcnil z nogo v oddaljen kot te bedne čumnate.

»Bodite mirni,« je dejal nato, »da vam zvežem roke.«

»Pustite me, da ji nataknem krinko!« je kričala blaznica.

»Zakaj?«

»Zato, da ne bo več lepa! Zato, da je ne vidim več takšne, kakršna je zdaj! Zato, da je ne bo mogel nihče več spoznati! Pustite, da ji nadenem krinko!«

»Naj bo, nadedi ji jo boste jutri! Še jaz vam bom pomagal!«

»Ali res?«

»Prisežem vam!«

Blaznica se je zagrohotala. Nato pa, kakor da so se nenadoma izprevrge vse njene misli in kakor da je izginilo iz njenega spomina vse, kar se je zgodilo, se je spustila v kot, počenila in začela peti s tihim, čudno krotkim glasom starodavno uspavanko.

»Uboga žena!« je zamrmrala Beatrice, ki ni obrnila oči od nje.

Žileti se je vračala zavest.

»Dete moje,« jo je vprašala kneginja, »ali se čutite dovolj krepko, da mi morete slediti?«

»Ah, da, gospa! Vzemite me seboj. Groza me je tega kraja!«

»Zdaj se ne bojte ničesar več.«

Objela je deklico okrog pasu in jo potegnila s seboj proti vratom.

Margentina je videla to.

Vzravkala se je in zatulila s strašnim glasom:

»Torej jo jemljete s seboj? Nočem tega! Kdo pa ste vi? Zakaj ste prišli sem?«

Gostilno v Mariboru,

dobro idočo s sobami za tujce in celim inventarjem radi boleznih takoj oddam v najem. Poudrbe na upravo lista pod »Ugodna prilika«. 516

Lep velik lokal,

pripraven za vsako obrt, oddam takoj. Pobrežje, Zrkovska cesta 38. 519

Tri male lokale

v enem objektu v sredini mesta, pripravi za vsako obrt, oddam takoj. Naslov pove uprava Večernika. 521

Gospoda ali dijaka

sprejemem kot sostanovalca v lepo sobo po zelo nizki ceni. Naslov v upravi. 520

Elektroinštalacije,

montaže vli, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Illič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Postrežkinja,

poštena, ki zna kuhati, se išče za takoj ali pozneje od pol 7. ure zjutraj do 2. ure popoldne k manjši obitelji dveh oseb. Naslov se izve v upravi »Večernika«. 513

Naznanilo preselitve!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem preselil svojo čevljarstvo obrt iz Slovenske ulice št. 12 v

Gregorčičevo ul. 11

Priporočam se posebno za izdelovanje ortopedičnih čevljev in vseh vrst škornjev.

Jakob Zollensteinov naslednik **Stefan Godec**

Garnituro,

divan, mizo in stole prodam. Naslov v upravi Večernika. 518

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Spalne sohe,

politirane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Kolesarji pozor!

Sezona za vožnjo s kolesi je končana. Sedaj je treba skrbeti za bližnjo pomlad. Pustite Vaša kolesa z malimi stroški čez zimo temeljito popraviti in kolo bo spomladi kakor novo. Kolo vzame popolnoma narazen, emajlira, ponikla, vse ležaje temeljito očisti, zbrusi ter na novo z najboljšo vazelinom namaže in zopet sestavi, tako, da ste za prihodnje leto s kolesom popolnoma preskrbljeni, največja specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma. Shramba koles in motorjev čez zimo. Brezkonkurenčne cene. Točna in solidna postrežba!

Inserirajte

v

»Večerniku«

Z 9600 rastavljalci

od 1600 blagovnih skupin

iz 24 dežel

je
Lipski pomladni velesejm 1931
za vsakega prevdarnega trgovca
edina v poštev prihajajoča
priložnost za orijentacijo in nakup!

Začetek velesejma 1. marca

Vsa pojasnila daje

častni zastopnik: **Dr. Leo Schelchenbauer,**
kem. laboratorij, Maribor, Trg svobode 3.

Telefon 21-08

ali:
Balkanska trgov. poslovalnica lipskega velesejskega urada, Beograd, Knez Mihajlova 33